

La criança com a base de la Salut Mental

RESUM PONÈNCIA:

ESCOLA: LA CRIANÇA COMPARTIDA (Idees força)

Ricard Aymerich.

Mestre i psicòleg. Director de l'escola Montserrat Solà de Mataró. President de la confederació estatal de Moviments de Renovació Pedagògica.

1- CRIANÇA COMPARTIDA, PERÒ NO AL 50 %

La criança és una obligació dels pares i mares (o tutors) i per això està regulat pel Codi Civil, no per les lleis d'educació ni l'Estatut de la funció pública.

L'escola és un lloc i un temps de criança, però per delegació de les famílies.

El Projecte Educatiu o l'Ideari del centre expliquen sobre quines bases es fa l'atenció dels infants en un centre.

La Carta de Compromís o l'acceptació de l'Ideari són les formalitats amb les que funciona aquesta delegació.

L'escola exemplifica molt bé la idea de "la tribu" que hi ha darrera l'educació de cada infant ("Per educar un infant cal tota la tribu").

2- UNA LEGISLACIÓ QUE AFAVOREIX LA RELACIÓ ESCOLA - FAMÍLIA

No sempre les lleis d'educació que hem tingut han afavorit el mateix sistema de coexistència, col·laboració, independència de l'àmbit escolar i familiar.

La LODE (1985) determina la participació obligatòria dels representants de pares i mares en l'òrgan col·legiat de govern per excel·lència del centre: el consell escolar; i en tots els altres nivells de consells escolars (municipal, territorial, de Catalunya). Altra cosa és que les seves competències han anat minvant amb el temps per la successió de reformes legislatives. Però això representa que les famílies tenen "quelcom a dir" en el model educatiu d'aquell centre.

LOGSE: assolit l'objectiu de l'escolarització plena fins al final de l'EGB (establert per la Llei del 1970, que millorava la de 1957 de Primària fins als 10 anys), allarga l'ensenyament obligatori fins als 16 anys, amb un plantejament comprensiu: mateixos objectius educatius (tronc comú) fins aquesta edat. Això

és molt important perquè abasta un període de màxima complexitat en la criança dels fills, dels infants i joves.

3- L'ESCOLA. UN LLOC PRIVILEGIAT

Pel fet de ser un espai i temps de criança compartida s'ha d'exigir un Compromís de part dels professionals de l'educació. Un compromís no només formal, sinó ètic.

L'escola esdevé un espai i un temps de Contrast, de Diàleg i de Construcció de models de criança.

És un Observatori privilegiat de models familiars, i de models educatius familiars molt diversos. I què hi veiem?

4- QUÈ VEIEM DES DE L'ESCOLA?

Molta desorientació sobre el paper a jugar amb els fills. No sé si majoritària; en tot cas, excessiva per les conseqüències que té en els fills.

Poca "renúncia". Donar un "lloc" al fill, a la filla, als fills (que reclama i necessita) significa "fer lloc", apartar altres ocupacions.

En canvi, certa "renúncia" al paper d'adult que cal. Confusió en els trets determinants de l'Autoritat.

En molts casos, desaparició del "coixí" familiar que ha d'acompanyar el menor.

Confusió en les prioritats, en els models de resolució pacífica dels conflictes (entre adults – que són el model que veu l'infant – i també entre infants).

Reclam de patrons escolars passats, perquè són els de referència per als pares/mares d'ara.

5- QUÈ HA FUNCIONAT FINS ARA? QUÈ FUNCIONA?

En el treball comú d'escola i famílies, funciona:

- Expectatives compartides sobre el futur de l'infant i jove.
- Confiança en què a l'escola hi ha bons professionals i a casa hi ha bons pares, o almenys, que "s'esforcen al màxim en ser-ho".
- Explicitar les prioritats per totes dues parts.
- Posar sobre la taula els dubtes que es tenen sobre el que "es fa" o "es veu" (defugint de fer-ho sempre sobre les persones) de l'altre agent educatiu; i dialogar. I, en el cas de l'escola, donar-hi resposta (j).

- Diferenciar els canals oficials i oficinosos de comunicació. Els primers demostren el rang de la institució escolar i la importància del paper de les famílies; els segons permeten més matisos.

6- QUÈ CAL REVISAR?

- La idea que “L’educació és responsabilitat de l’escola”
- El lema “A l’escola s’instrueix, a casa s’educa”
- Donar per suposat que es coneix sobradament el projecte d’una escola. Cal un esforç continuat per explicar i aclarir què és el fonamental d’aquest projecte
- La formació inicial dels professionals
- L’inici professional i la formalització del compromís d’aquests
- Els protocols de detecció i actuació en casos de molt mal acompanyament en la criança dels fills
- Nous perfils professionals

7- AMB TOT AIXÒ, I ARA QUÈ?

- Mimar els espais de trobada escola – família
- Recursos adients des de l’escola bressol (dotació, ratios, horaris, ...) per a una bona atenció als infants i joves des de la institució escolar
- Currículum obert
- Continuar millorant la Formació inicial – teòrica i pràctica - dels mestres i introduir aquest tema (fins ara, pràcticament inexistent) en la formació permanent
- Continuar amb les propostes d’Escola “de pares i mares” que tant ajuden a compartir neguits, reflexions, estratègies i grans descobertes
- Seria molt recomanable recuperar el consens social sobre l’essència de la cura i la cria de les criatures. I no deixar el tema en mans de la justícia o el Síndic de Greuges quan els problemes i la indefensió dels infants ja no tenen solució. I sobre el valor de la paternitat i la maternitat com a acte conscient i responsable.